

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris Thomæ à Jesu ... Opera Omnia

Homini Religioso Et Apostolico Tam Qvo Ad Vitæ Activæ, Qvam
Contemplativæ functiones utilissima, Duobus Tomis Comprehensa. In
Qvibvs Singvlari Pietate, Varia Ervditione Clariori Et Breviori Stylo
Continentvr Et Explicantvr ...

Tomás <de Jesus>

Coloniæ Agrippinæ, 1684

Præfatio.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38601

Quæretur insuper, an liceat Christianis Principibus impune permittere Saracenorum ritus? Respondeo ex parte licere, ex parte vero, non licere. Si ritus ita sint superstitiosi, ut nec eorum secta quam superstitiosè profitentur, congruentes sine, nequaquam eos tolerare Christianum Principem decet: quia & à Christiana Religione, & ab eorummet secta, quamvis impia, sunt alieni. Sit tamen sine ipsorum proprii, nec à veteri, &

antiqua professione discrepent, permitti, & tolerari possent ad plura, & deteriora mala evitanda, nimirum ad communem Reipublicæ pacem tuendam, & dissidia & odia profliganda, ad expeditiorem eorum conversionem. Nam cum eorum vana & superstitiosa secta, tota undique erroribus scateat, ac fæteat, facilius, citius, & commodius possunt hac ratione confutari.

LIBER UNDECIMUS, DE ETHNICORUM CONVERSIONE PROCURANDA.

PRÆFATIO.

Gentium
cōversio
prædica-
tur.

Isaia 2.

Isaia 7.

Isaia 35.

Isaia 49.

Isaia 60.

Ratio-
nes qui-
bus Evā-
gelium
dissemi-
nandum
Gentibus
suadetur

IN Oraculis antiquis habemus certè clarissimas de conversione omnium Ethnicorum prophetias, futurumque, ut Ecclesia DEI ad agnitionem divinæ veritatis perducatur omnes nationes: & ut nunc cæteros omittam Prophetas, Isaïas 2. cap. clarissimè vaticinatur, non unis, sed in universum novissimis diebus fore, ut gentes confluant ad montem Domini, & invitent alios populos; neque ullum tempus exceperit, quod non contingeret. Sic alibi: *Multiplicabitur, inquit, eius imperium, & pacis non erit finis.* Et de Ecclesia rursus, quæ prius erat, quasi tellus deserta & invia, ad quam nemini patebat accessus ante adventum Christi, nullus ejus erat cultus: *Latabitur, ait, deserta, & invia, & exultabit solitudo, & florebit quasi lilium, germinans germinabit, & exultabit læt abundantia & laudans.* Explicat alibi eadem elegantissimè Isaïas, *Deserta, scribit, tua, & solitudines tua, & terra vicini tua nunc angustæ erunt præ habitatoribus, & longè fugabuntur, qui absorbebant te. Adhuc dicent in auribus tuis filij sterilitatis tuæ, Angustus est mihi locus, fac spatium mihi ut habitem. Et dices in corde tuo, qui genuit mihi istos? ego sterilis & non pariens, transmigrata, & captiva; & istos, quis enutrivit? Ego desolata & sola: & isti ubi hic erant? Hæc dicit Dominus DEVS: Ecce levabo ad gentes manum meam, & ad populos exaltabo signum meum: & offerent filios tuos in ulnis, & filias tuas super humores portabunt.*

Non discedamus ab eodem Isaïa: qui sic alibi refert DEVM loquentem ad Ecclesiam: *In indignatione mea percussisti te, & in reconciliatione mea miseratus sum tui, & aperientur porta tua jugiter die, ac nocte non cludentur, ut afferatur ad te fortitudo gentium, & Reges earum adducantur.* Quasi nullum sit momentum diei vel noctis, quo Ecclesiæ portæ claudantur, sed sint semper è gentibus, qui ingrediantur ad ipsam, ita ut non possit etiam eo tempore, quo necesse videtur, qualis est nox, claudi. Prædictæ igitur prophetiæ, quæ necessario impleri debent, animos virorum Apostolicorum vehementer movere ac inflammare deberent. Quid enim acrius animum pium urgebit, quam divinæ promissionis veritas, quæ pollicetur Gentilium respicientiam. Porro acerrimum calcar habent Evangelici ministri, ad Ethnicos profecturi, ut libenter onus impositum ferant: divinam scilicet pollicitationem divinatorum oraculorum futuri proventus. Etenim nihil æquè firmum negotiatores habent, qui ad extremos Indos auti amore navigant, quam promissionem; & tamen firmius & perseverantius Oceanum vincunt, quam JESV Christi famuli, quos amor salutis proximorum lentè admodum afficit.

Secunda ratio: quia cum hoc Sæculo ab anno circiter quingentesimo supra millesimum plus terrarum atque hominum fuerit detectum, quibus Evangelii lux nondum plenè illuxit; quam totis ferè mille superioribus annis, innumere etiam sint Regiones, ac Gentes, quæ quotidie à Lusitanis & Hispanis in utraque India deteguntur, quibus Evangelica tuba nondum insonuit, manifestè monstratur præforibus esse tempora, in quibus plenitudo gentium intret Ecclesiæ ovile; verè enim divinum fuisse consilium clarè perspicitur, ut tot nationes antea ignotæ,
hoc.

hoc sæculo reperirentur, ut ad Evangelium vocarentur, & concorporales fierent & participes mysteriorum Christi. Horum igitur omnium oportet procurare salutem, ac ministros Christi excitare, ne tota die otiosi animarum salutem negligant, imò DEI consilia conatusque adjuvantes divino operi strenuè se accingant: maximè cum tanta atque adeò vasta orbis portio patuerit, actot nationes nostra ætate reperta sint, quibus nec syllaba sancti Evangelii innotuerit; nec credi potest frustra tot fuisse adinventas, sed divina potius providentia, ut primum innotuerint, deinde adeantur, ac tandem Evangelicam pacem accipiant.

Tertia ratio; dolendum est profectò, innumeras nationes barbaras divinum culeum Dæmonibus divinitatem simulantibus asserere, & magnificentissima templa impuris creaturis dedicari: ut apud Japonos, Sinas, & Indos passim cernitur. Qualis ergo zelus Christianorum erit, nihil curæ quod cultus JESV Christi debitus tot Diis commentitiis reddatur? quare rectè monet D. Chrysof. *hom. 4. in cap. 3. Epist. 1. ad Corinth. Nos Ethnicos muliebri, vel etiam majori ululatu deplemus, quoniam communem salutem non intelligunt, neque enim adeo uxorem virum suum amare oportet, ut nos universum genus humanum, idque ad salutem allere, sive Ethnicus sit, sive quivis alius.*

Quarta: Hic (suspiciam) misericordia vim suam proderet; Tartarus quippe sinus suos pandit & laxat, ut innumerabilem multitudinem Idololatrarum quotidie cadentem absorbeat. Nunquid animæ illæ Christi sanguine redemptæ non fuerunt? Quomodo ergo tam ingens humani generis pars cedit in prædam Dæmonis?

Quinta; Eò major misericordia Gentilibus impendenda est, quo simplicius peccant. Certum est quippe, in alta eos JESV Christi ignoratione versari: quid vero agent, quomodo Christum agnoscent? Profectò nisi per auditum non agnoscent. At quomodo audient sine prædicante? Etenim duos corde oportet esse Christianos, quos tantæ cladis sensus non tangit, & pro virili parte sua, ministros ad gentem derelictam mittere minimè curant.

Sexta ratio efficacissima subest, ab Apostolorum imitatione petita: ii enim à Christo ad remotissima Gentilium Regna missi, opus certè gloriosum à fundamentis cæperunt, ut ab eorum imitatoribus perficeretur. Qualis ergo imitatio erit, opus imperfectum relinquere, cum vires & industria suppetant, ad ea quæ desunt feliciter implenda? Vtinam qui Christo placere cupiunt, animadvertent quanti sit momentatio hæc, (quæ si observetur) JESV Christi famulos Apostolis simillimos efficeret. Profectò Christus singulari providentia duos nobilissimos Apostolos PETRVM & PAVLVM ad arcem Romani destinavit Imperii, ut omnes Gentilium superstitiones, quæ ibi vigeant, aboleret. Ut per hoc ipsum Ecclesiæ Principes discerent, qua sollicitudine, ac dilectione Ethnicos homines amplecti, & ad æternæ salutis viam perducere deberent. Et quidem ratio hæc summos Antistites non segniter urget.

Septima; Sanè si JESV Christi famuli de conversione Gentilium, ut par esset, agerent, omnibus capitibus multis, ex hoc uno potissimum incitarentur, quod missiones istæ divinis consolationibus affluunt. Quis enim vir pius, non intima voluptate capiatur, cernens nascentem Ecclesiam, novos Christi partus sacro baptismi fonte lustratos, syncerum Evangelici textus intellectum, sincero exercitio confirmatum? Quid, quot nova in Ecclesia nova miracula coruscant, quæ nostros Europæos in extremis orbis regionibus Christi causam agentes vehementer inflammant & exhilarant, & novos populos efficaciter trahunt, & admiratione suspendunt?

Ratio octava; Habet quoque missio, quæ ad istos infideles fit, facilitatem miram, utilitati conjunctam; facilitatem, inquam, in disputationibus, ac fidei persuasionem. Cum enim rudes sint, & crassissimis erroribus exæcati, mirum est, quam facile convincantur, ut ad disceptationem ventum est. Quod certè assertum ex recentibus constat historiis. Japonii quippe (pro Gentilium conditione non profus rudes) in primis Europæorum congressibus mirabili stupiditate convicti sunt. Et ex hoc certè capite conversio Gentium, cum facilior sit, avidius à viris Christianis arripienda est.

Nec retardare debet plurimas hærum Gentium nationes barbarissimas esse, ac belluinis moribus imbutas, vix quicquam humani sensus habentes, sine lege, sine Rege, sine ullo tenore viventes, ac proinde ineptas esse verbi DEI prædicationi; quia nullum hominum genus, ut doctè ac eleganter præbat Josephus Acosta, exclusum est, in Evangelii, fideique communicatione, ubi à Christo Do-

Marc. 19. mino Apostoli audiunt, *Euntes in mundum unversum, predicare Evangelium omni*
Aã. 1. *creatura.* Et rursus: *Eritis mihi testes in Hierusalem, & in omni Iudaa, & Samaria,*
Matt. 28 *& usque ad ultimum terrae.* Et alibi: *Docete omnes gentes.* Quis igitur tam illustri
 præcepti toties commendati auctoritatem contemnat? Aut quam hominum
 nationem adeo feram, & ab omni humano sensu remotam, beneficio prædica-
 tionis, fidei, penitentiae, ac divinæ doctrinæ destitutam putet, cum audiat Domi-
 num de universo mundo obeundo, de omnibus docendis Discipulos conte-
 stantem? Quin potius si attentius divinas Scripturas legamus, apparebit fortas-
 sis non sine magna ratione, ac divino quodam mysterio, extremum & abjectissi-
 mum genus hominum, vel præcipuè ad fortem Evangelii vocari. *Ethiopia*, in-
 quit, *prævenies manus eius Deo.* Quæ vero gens despiciatur his, qui vel ipso terrore
 & putore horrore penè habentur? De his Sophonias quoque Propheta: *St-*
Soph. 2. *tenuabit omnes Deos terræ, & adorabunt eum viri de loco suo, omnes Insule gentium,*
Sed & vos Ethiopes, interfecti gladio meo eritis, illo nimirum gladio, quem Do-
 minus venit mittere in terram, quod est Verbum DEI; pertingens usque ad
 divisionem animæ & spiritus.

Cur enim contemptos, ac sempiternæ oblivioni datos homines arbitramur
 apud pium Conditorum, & benignissimum Redemptorem? Nunquid non unus
 Pater est omnium? An alio sanguine Græci & Romani, alio Barbari & Indire-
 dempti sunt? Ipsos certe JESV Christi Apostolos scimus ad remotissimas ac fe-
 rocissimas nationes penetrasse, neque earum belluinis moribus deterritos, ne-
 que sensus stuporem pertaxos, & prædicasse Evangelium, & baptizasse, &
 munus inde Domino juxta propheticum vaticinium obtulisse. Agnoscebant se
 debitores crediti talenti Græcis pariter ac Barbaris, sapientibus atque insipien-
 tibus. Intelligebant in Christo JESV non esse Judæum & Græcum, Barba-
 rum & Scytham, sed novam creaturam, quæ secundum agnitionem DEI re-
 novatur in imaginem ejus, qui creavit illam.

Etenim quos pater familias licet debiles, licet claudos, licet pannosos, & hor-
 ridos ad præclaras cælestis convivii epulas pro sua magnificentia invitari jubet,
 cujus obsecro temeritatis, cujus impudentiæ erit, hos ut servi convivas de-
 dignentur, averfentur, fastidiant? Nisi putamus melius esse perspectam ministris,
 vel convivarum rationem, vel convivii dignitatem, quam ipsi omnium Condi-
 tori & largitori? In illo certè linteo, quod Petro esurienti cælitus oblatum est,
 omne genus non solum volucrum, & animantium; verum etiam serpentum ac
 reptilium expositum ac præparatum divina nos docuit historia, ut etiam sordidos,
 & abjectos, atque ut ita dicam humi repentes à Domino sanctificatos intelliga-
 mus. Quod autem DEVS sanctificavit, nobis ut immundum fastidire ac repel-
 lere minimè licet. Quamobrem definamus vel tarditatem, vel duritiam Barba-
 rorum, tantis divinæ charitatis promissis opponere, & eum, qui promissit fidem
 existimantes, à communi omnium salute, nullum genus mortalium putemus ex-
 ceptum.

Ordo servandus.

NOS igitur, ut horum omnium saluti consulamus, maximè his, qui ingenio &
 politia pollent, tria præstabimus. Primum, Gentilium errores ad universali-
 sima capita reducemus, eosque naturali ratione fulti, per singula capita confuta-
 bimus. Nec pro errorum confutatione ulla inducemus argumenta, vel intricata,
 aut nimis subtilitatis, vel cavillosa & fucata; omnia erunt, ut speramus, facilia &
 dilucida, quæ intelligi à quovis animadvertente queant. Secundo, De juvandis
 Gentibus, rationeque agendi cum eis: actandem Tertio de communicatione
 cum Gentibus, atque quibus ea casibus licita sit, dicemus.